

Przymus bezpośredni

praca na temat „Egzekucja administracyjna obowiązków niepieniężnych”

Zgodnie z art. 148 p.e.a., „przymus bezpośredni polega na doprowadzeniu do wykonania obowiązku podlegającą egzekucji drogą zagrożenia zastosowania lub drogą zastosowania bezpośrednio skutecznych środków, nie wyłączając siły fizycznej, w celu usunięcia oporu zobowiązanego i oporu innych osób, które stoją na przeszkodzie wykonania obowiązku”.

Przy wyborze tego środka egzekucyjnego powinno się mieć na uwadze przede wszystkim zasadę stosowania najłagodniejszych środków egzekucyjnych, a także zasadę stosowania wyłącznie środków przewidzianych w ustawie. Sam przepis art. 148 ustawy egzekucyjnej nie wskazuje, jakie czynności będą bezpośrednio skuteczne i doprowadzą do wykonania obowiązku podlegającego egzekucji, jednak w przepisach szczególnych, dotyczących działania podmiotów stosujących przymus bezpośredni, jego formy zostały określone bardziej precyzyjnie.

W szczególności art. 16 ustawy z 6 września 1990 r. o Policji (tekst jedn. Dz. U. Nr 7, poz. 58) stanowi, iż chodzi tu o: „fizyczne, techniczne i chemiczne środki służące do obezwładnienia osób oraz do zatrzymania pojazdów; pałki służbowe; wodne środki obezwładniające; psy i konie służbowe; pociski niepenetracyjne, miotne z broni palnej”. Cytowany artykuł dodaje też, iż „Policjanci mogą stosować jedynie środki przymusu bezpośredniego odpowiadające potrzebom wynikającym z istniejącej sytuacji i niezbędne do osiągnięcia podporządkowania się wydanym poleceniom”. Bardziej ogólny przepis o stosowaniu przymusu bezpośredniego zawiera art. 25 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676). Stanowi on: „W razie niepodporządkowania się wydanym na

podstawie prawa poleceniom, funkcjonariusze ABW mogą stosować fizyczne, techniczne i chemiczne środki przymusu bezpośredniego, służące do obezwładniania lub konwojowania osób oraz zatrzymania pojazdów". Upoważnia się jednocześnie Radę Ministrów do szczegółowego określenia tych środków w drodze rozporządzenia. Również i inne przepisy np. art. 23 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. Nr 78, poz. 462 ze zm.) przewidują formy użycia przymusu bezpośredniego. [28]

W praktyce środki przymusu dość często stosują straże gminne (miejskie). Z tych Przyczyn można tu też dodać, że funkcjonariusze straży gminnych (miejskich) na podstawie art. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. Nr 123, poz. 779 ze zm.) mogą stosować następujące środki przymusowe: siłę fizyczną w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony; kajdanki; pałki obronne wielofunkcyjne; psy obronne, paralizatory elektryczne, broń gazową i ręczne miotacze gazu. Strażnik stosuje wymienione środki, przy odpowiadającym potrzebom wynikającym z istniejącej sytuacji i niezbędnej do osiągnięcia podporządkowania się wydanym poleceniom.

Niekiedy ustawy wskazują, jaką formę przymusu należy użyć w danej sytuacji w ramach egzekucji administracyjnej. Przykładowo art. 32 ust. 6 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 21, poz. 205 ze zm.), mówi, że wójt (burmistrz) nakłada grzywnę celem przymuszenia lub zarządza przymusowe doprowadzenie przez Policję poborowego do komisji poborowej. Inny przykład to art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. Nr 113, poz. 985 ze zm.), który przewiduje przymusowe doprowadzenie osoby, która nie zgłosi się dobrowolnie na wskazane miejsce, na rozmowę ostrzegawczą.

Wprawdzie omawiane przepisy traktują w odrębnych artykułach o sytuacjach, gdy można użyć broni palnej, dodają jednak, że można stosować broń również wtedy, gdy wymienione w ustawie

środki przymusu bezpośredniego okazały się niewystarczające lub ich użycie nie było możliwe.

W artykule Mikołaja Słoniewskiego z Rzeczypospolitej zostało omówione zwalczanie chorób zakaźnych, które także są uregulowane w przepisach szczególnych.[29]

Choroby zakaźne są też leczone przymusowo. Decyzje w tych kwestiach mają rygor natychmiastowej wykonalności. Dla ich wyegzekwowania stosuje się środki przewidziane w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. W skrajnych wypadkach ustawa pozwala odwołać się także do przymusu bezpośredniego, polegającego na „unieruchomieniu osoby chorej lub podejrzanej o chorobę zakaźną w obecności lekarza, przewiezieniu i umieszczeniu w szpitalu”. O przyjęciu do tej placówki decyduje lekarz izby przyjęć po zbadaniu pacjenta. Lekarz musi wyjaśnić choremu przyczyny przymusowej hospitalizacji i poinformować go o prawie wystąpienia do sądu opiekuńczego o zbadanie zasadności takiego wyroku. Przymus można także stosować wobec przebywającego w szpitalu, by uniemożliwić mu ucieczkę. W przypadku epidemii, ogłoszenie takie upoważnia do wprowadzenia obowiązkowych jednolitych metod postępowania profilaktycznego, także do badań przymusowych; do wprowadzenia ograniczeń funkcjonowania określonych instytucji lub zakładów pracy oraz do ogłoszenia zakazu zgromadzeń i innych skupisk ludności; do ograniczenia obrotu i używania przedmiotów mogących sprzyjać szerzeniu się choroby zakaźnej; do nałożenia na ludność obowiązku wykonania określonych zabiegów higienicznych, porządkowych itp.

Przymus bezpośredni może być zastosowany jako samoistny środek egzekucyjny lub też jako środek pomocniczy stosowany w ramach innego środka egzekucyjnego. W pierwszym przypadku jego zastosowanie będzie możliwe wówczas, gdy egzekwowany obowiązek polega na opuszczeniu nieruchomości, lokalu lub pomieszczenia, gdy chodzi o obowiązek wydania rzeczy ruchomej, gdy egzekwowany obowiązek polega na zaniechaniu czynności lub nieprzeszkadzaniu innej osobie w wykonywaniu jej praw, a także

gdy ze względu na charakter obowiązku stosowanie innych środków egzekucyjnych, zarówno z przyczyn faktycznych, jak i prawnych, nie jest możliwe. Zastosowanie przymusu bezpośredniego jako środka o charakterze pomocniczym następuje w toku postępowania egzekucyjnego, które zostało wszczęte w celu zastosowania innego środka egzekucyjnego obowiązków o charakterze niepieniężnym, gdy ten okazał się bezskuteczny, a zastosowanie przymusu bezpośredniego może doprowadzić do wykonania egzekwowanego obowiązku. [30]

Egzekutor może przystąpić do zastosowania przymusu bezpośredniego bez wysyłania pisemnego upomnienia, wystarczy ustne wezwanie. Nie doręcza się odpisu tytułu wykonawczego, jak wreszcie nie doręcza się postanowienia o zastosowaniu środka egzekucyjnego.

Środki egzekucyjne, a w tym przymus bezpośredni, stosuje się w zasadzie wobec zobowiązanego. Przy tym przymus bezpośredni można stosować wobec osób fizycznych, fizycznych nie jednostek organizacyjnych (ewentualnie wobec osób pełniących określone funkcje w tych jednostkach). Art. 152 wprowadza generalną zasadę, że ten środek egzekucyjny można również stosować wobec osób, które nie są zobowiązanym, i może to mieć miejsce wtedy, gdy osoby trzecie swą działalnością lub wstrzymaniem się od działań, albo innym zachowaniem stwarzają przeszkodę w celu wyegzekwowania obowiązku. Dla zastosowania przymusu nie jest wtedy potrzebne postanowienie o zastosowaniu tego środka egzekucyjnego ani też odrębny tytuł wykonawczy. Ale jest konieczne ustne zagrożenie użycie tego środka. [31]

Ustawa ogranicza zakres podmiotowy stosowania egzekucji administracyjnej tak, że środek egzekucyjny wobec określonej grupy zobowiązanych może stosować tylko określony organ. Art. 153 wyłącza stosowanie przymusu bezpośredniego przez egzekutora wobec żołnierzy, funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu. Przymus wobec nich może stosować tylko właściwy organ wojskowy, organ Policji, Agencji Bezpieczeństwa

Wewnętrznego, Agencji Wywiadu lub Straży Granicznej. Ustawodawca wykluczył więc możliwość stosowania tego środka egzekucyjnego wobec tych zobowiązanych przez „cywilne” organy egzekucyjne. Jeżeli jednak, ze względów sanitarnych lub np. w trakcie powodzi innej klęski żywiołowej lub innych względów społecznych zachodzi potrzeba natychmiastowego wykonania egzekwowanego obowiązku, a nie ma na miejscu właściwych organów, wówczas egzekutor mógłby sam i wobec tych osób stosować przymus bezpośredni.

Problem w stosowaniu przymusu bezpośredniego powstaje wobec posłów, senatorów i korzystających i korzystających z immunitetu parlamentarnego, ale także gdy chodzi o niezawisłość sędziów. Ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora z dnia 9 maja 1996 r. (Dz. U. Nr 73, poz. 350 ze zm.) i ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.), mówią o zakazie ograniczenia wolności osobistej przez organy stosujące przymus wobec tej kategorii osób. Nie wynika z tego, czy dotyczy to form przymusu bezpośredniego przewidzianego w postępowaniu egzekucyjnym. [32]

[28] Z. Leoński, Administracyjne..., s. 25.

[29] M. Słoniewski, Zwalczanie chorób zakaźnych, Rzeczpospolita, 1997.04.21.

[30] T. Jędrzejewski, M. Masternak, P. Rączka, Administracyjne..., s. 221.

[31] R. Hauser, Z. Leoński, Postępowanie..., s. 516.

[32] Ibidem, s. 518.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.